

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

738. MEDDELELSE

14. JANUAR 1965

A. Forsøgsresultater

Forsøg med middeltidlige kartoffelsorter 1960-63

I årene 1960-63 er 1 tysk, 1 fransk og 3 danske, middeltidlige sorter sammenlignet med målesorten Bintje. De 2 Vandel-sorter har dog kun været med i forsøgene 1962-63.

Forsøgene er gennemført på lerjord ved Lyngby og på sandjord ved Jyndeved, Lundgaard, Studsgaard og Tylstrup. Læggematerialet er fremavlet og opbevaret ved Tylstrup, hvorfra det er udsendt til forsøgsstederne sorteret i størrelsen 30-50 mm. Knoldene blev let forspiret inden lægningen, der oftest er sket i sidste halvdel af april.

De gennemsnitlige knoldudbytter m.v. er anført i tabel 1, uden fradrag af læggekartofler.

Udbytte, knoldstørrelse og tidlighed

I gennemsnit af 20 forsøg i 4 år gav Perlerose 10 pct. mindre, Erdmanna 4 pct. mere og Tylstrup 52-499 6 pct. mere i knoldudbytte end målesorten Bintje. Tørstofprocenten lå for Perlerose 1½-2 pct. lavere end for de øvrige 3 sorter. Knoldstørrelsen var derimod næsten ens for alle 4 sorter. I 10 forsøg i 2 år gav Vandel 52-BQ-89 10 pct. lavere knoldudbytte end Bintje, medens Vandel 54-DR-15 lå på højde med målesorten. Vandel 52-BQ-89 gav noget større knolde end de 2 andre sorter, medens tørstofprocenterne var næsten ens.

Tabel 1. Knoldudbytter m. v.

Sort	Knolde		Tørstof pct.	Vægt pct. knolde			Knold- vægt g	Tidlig- hed*
	hkg	fht		over 50 mm	30-50 mm	under 30 mm		
1960-63, 20 fs								
1. Bintje	393	100	20,9	41	56	3	66	5,1
2. Perlerose	355	90	18,8	34	62	4	61	4,8
3. Erdmanna	408	104	20,4	48	48	4	58	6,7
4. Tylstrup 52-499	415	106	20,6	34	63	3	65	6,0
LSD/95 %	17							
1962-63, 10 fs								
1a. Bintje	375	100	21,3	37	60	3	61	5,6
5. Vandel 52-BQ-89	336	90	21,5	49	48	3	84	6,5
6. Vandel 54-DR-15	372	99	20,8	37	60	3	68	6,7
LSD/95 %	21							

* 1-10, 1 = tidligst

Af de 6 sorter var Perlerose den tidligste, nogle få dage tidligere end Bintje, medens de øvrige sorter var sildigere end Bintje.

Sygdomme, holdbarhed og spiringstilbøjelighed

Under væksten er der i de enkelte sorter givet karakter for angreb af skimmel på toppen. Det fremgår af tabel 2, at Perlerose blev mest og Erdmanna mindst angrebet. Sideløbende med udbytteforsøgene har der i Lyngby været udlagt smitteforsøg for at undersøge sorterernes modtagelighed overfor bladrullesyge og rynkesyge.

sorten, og stærkest i Vandel 52-BQ-89, i enkelte forsøg var over 20 pct. af knoldene af denne sort angrebne. Også Perlerose og Erdmanna har i et enkelt forsøg vist sig meget modtagelige, medens Bintje meget sjældent angribes.

For at undersøge sorterernes holdbarhed og spiringstilbøjelighed under opbevaringen er 50 kg sunde knolde af hver sort hensat i kartoffelhus hvert efterår. Om foråret er kartoflerne undersøgt for forrådnelse og der er givet karakter for spiring. Bintje og Tylstrup 52-499 holdt sig dårligst, mens især Erdmanna var let at opbevare.

Med hensyn til spiringstilbøjelighed havde

Tabel 2. Modtagelighed overfor sygdomme

Sort nr.	Kar.f.		Pct. pl. angr. af			Pct. knolde fri for			Efter opbevar.	
	skimmel på top ¹	bl.-syge	rynkesyge	skimmel	skurv ²	rodilt-svamp	rust	sunde knolde pct.	kar.f. spiring ³	
1960-63, 20 fs										
1	7,8	32	59	89	91	22	99	87	1,3	
2	8,3	54	64	95	96	17	95	94	3,5	
3	2,1	19	14	97	97	34	96	98	1,3	
4	5,6	40	62	81	97	36	98	88	1,3	
1962-63, 10 fs.										
1a	7,7	18	66	86	93	20	99	84	1,0	
5	4,7	64	57	92	95	18	94	91	0,2	
6	4,3	53	71	94	97	18	96	97	0,6	

¹ 0 = ikke angrebet, 10 = stærkt angrebet

² kar. 0 + 1 + 2 i SPF's skala = »eksportegnet«

³ 0 = uspiret, 5 = 2 cm lange spirer

Erdmanna blev mindst angrebet af de to virusser, medens de øvrige blev ret stærkt inficerede i den pågældende periode. Efter optagning er angreb af skimmel, skurv og rodiltsvamp på knoldene undersøgt på vaskede prøver. Tylstrup-sorten var mest angrebet af skimmel, medens de øvrige prøvede sorter var mindre modtagelige end målesorten Bintje. Overfor angreb af skurv var alle de prøvede sorter mindre modtagelige end Bintje.

Erdmanna og Tylstrup 52-499 havde flest knolde fri for rodiltsvampens sklerotier, men alle sorter var i disse forsøg ret stærkt angrebne. Indvendige rustpletter var svagest i måle-

Perlerose de længste spirer om foråret, og de 2 Vandel-sorter de korteste.

Kvalitetsbedømmelser

Fra alle forsøgssteder er knoldprøver undersøgt for en række køkkentekniske, smagsmæssige og ernæringsmæssige egenskaber forår og efterår ved Statens Husholdningsråd.

Bintje koger lidt ud, men er ellers i alle henseender blandt de bedste.

Perlerose er pæn og glat og koger ikke ud, men er meget ringe i de øvrige egenskaber.

Erdmanna er lidt under middel i smag og er-

næringsmæssige egenskaber, men ellers gennemgående over middel.

Tylstrup 52-499 har tilbøjelighed til udkogning og mørkfarvning, har ret god smag, iøvrigt middel til dårlig i andre henseender.

Vandel 52-BQ-89 er i bedømmelserne placeret som den næstringeste. Har tilbøjelighed til mørkfarvning, og mindre god smag.

Vandel 54-DR-15 ligger lavt i ernæringsmæssige egenskaber, men er ellers placeret i den bedste halvdel af de 6 sorter.

Undersøgelserne ved Statens Husholdningsråd viser altså, at Bintje hævd sig bedst i næsten alle henseender. Noget ringere, men dog over middel er Erdmanna og Vandel 54-DR-15. Under middel er Tylstrup 52-499 og Vandel 52-BQ-89. Perlerose er ubetinget den dårligste af de undersøgte sorter.

Kort beskrivelse af sorterne

Bintje (K. L. de Vries, Holland). Afstamning: Munstersen x Fransen. Middelstore, ovale, glatte knolde med flade øjne. Kød- og hudfarve gul. Hvide blomster. Blomstrer sparsomt. Er modtagelig for kartoffelbrok.

Perlerose (Solanum, Chateaulin, Frankrig).

Afstamning: Craigs Defiance x Rosa. Ovale knolde med ret flade øjne. Huden er lyserød og kødfarven gul. Blomsterfarven er hvid. Er brokimmun. Er ikke i handelen.

Erdmanna (Börger og Behm, Hamborg). Afstamning: Aquila x Merkur. Middelstore, runde til rundovale, lidt kantede knolde med ret dybe øjne. Huden er hvid og kødfarven gul. Blomsterfarven er kraftig rødviolet. Er brokimmun. Sorten er ikke i handelen.

Tylstrup 52-499 (Statens forsøgsstation, Tylstrup). Afstamning: Bintje x Flämingskost. Knoldene er ovale med flade øjne. Huden er hvid, lidt ru, kødfarven gul. Blomsterfarven er hvid. Er brokimmun. Sorten kommer ikke i handelen.

Vandel 52-BQ-89 (Landbrugets Kartoffelfond, Vandel). Afstamning: Sebago x Flava. Temmelig store, langovale, krumme knolde med flade øjne. Kød- og hudfarve hvid. Brunlig violette blomster. Er brokimmun. Sorten kommer ikke i handelen.

Vandel 54-DR-15 (Landbrugets Kartoffelfond, Vandel). Afstamning: Calrose x Flava. Knoldformen er langoval til lang/krum med flade øjne. Kød- og hudfarve gul. Violette blomster. Er brokimmun. Sorten er ikke i handelen.

Bilag til 738. meddelelse

Middeltidlige kartoffelsorter 1960-63, forholdstal for knoldudbytte

Sort	Lyngby	Jydevad	Lundgaard	Studs-gaard	Tylstrup	1960	1961	1962	1963
1960-63									
Bintje, hkg kn. = 100	456	431	339	336	406	428	397	344	405
Erdmanna	95	98	107	110	111	106	109	106	94
Perlerose	83	84	96	89	100	96	95	95	75
Tylstrup 52-499	96	101	111	106	115	108	110	110	95
1962-63									
Bintje, hkg kn. = 100	423	386	312	331	422	—	—	344	405
Vandel 52-BQ-89	83	92	88	90	95	—	—	95	85
Vandel 54-DR-15	91	96	106	104	102	—	—	105	94